

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การปรับตัวและความสามารถของญาติในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ในโรงพยาบาลนครพิงค์ ผลการศึกษาได้นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยและญาติผู้ดูแล

ส่วนที่ 2 การปรับตัวของญาติผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ส่วนที่ 3 ความสามารถของญาติผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวและความสามารถของญาติผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยและญาติผู้ดูแล

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย จำแนกตามอายุ เพศและระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย	จำนวน (N = 67 คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 31 ปี	3	4.5
31 – 45 ปี	6	9.0
46 – 60 ปี	13	19.4
สูงกว่า 60 ปี	45	69.1
เพศ		
หญิง	27	40.3
ชาย	40	59.7
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	16	23.9
ประถมศึกษา	34	50.7
มัธยมศึกษา	12	17.9
อนุปริญญา / ประกาศนียบัตร	3	4.5
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	2	3.0

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.1 โดยมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.7 ระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.7

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย จำแนกตามสถานภาพสมรส อาชีพและสภาพร่างกายที่อ่อนแอ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย	จำนวน (N = 67 คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	6	9.0
คู่	38	56.7
หม้าย	19	28.4
หย่า / แยก	4	6.0
อาชีพ		
ไม่ได้ทำงาน	27	40.3
รับจ้าง	11	16.4
เกษตรกรรม	14	20.9
ค้าขาย	1	1.5
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	11	16.4
อื่น ๆ (แม่บ้าน นักศึกษา)	3	4.5
สภาพของร่างกายที่อ่อนแอ		
ซีกซ้าย	36	53.7
ซีกขวา	31	46.3

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 56.7 โดยมากไม่ได้ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 40.3 และมีสภาพร่างกายอ่อนแอสีกซ้ายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.7

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย จำแนกตามระยะเวลาเข้ารับการรักษาด่วนในโรงพยาบาล จำนวนญาติพี่น้องที่สามารถมาดูแลผู้ป่วยและจำนวนญาติพี่น้องที่มาดูแลผู้ป่วยอย่างจริงจัง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย	จำนวน (N = 67 คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาเข้ารับการรักษาด่วนในโรงพยาบาล		
7 – 10 วัน	45	67.2
11 – 20 วัน	9	13.4
21 – 30 วัน	7	10.4
มากกว่า 30 วัน	6	9.0
จำนวนญาติพี่น้องใกล้ชิดที่สามารถมาดูแลผู้ป่วย (รวมถึงคนที่ไม่มา)		
2 – 4 คน	19	28.4
5 – 7 คน	26	38.8
8 – 10 คน	18	26.9
11 – 13 คน	4	5.9
จำนวนญาติพี่น้องที่มาทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยอย่างจริงจัง		
1 – 2 คน	40	59.7
3 – 4 คน	19	28.3
5 – 6 คน	8	12.0

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาด่วนในโรงพยาบาล 7 – 10 วัน คิดเป็นร้อยละ 67.2 ญาติพี่น้องที่สามารถมาดูแลผู้ป่วยได้จำนวน 5 – 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ญาติพี่น้องที่มาทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยอย่างจริงจังจำนวน 1 - 2 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของญาติผู้ดูแลผู้ป่วย จำแนกตามอายุ เพศ และระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของญาติผู้ดูแล	จำนวน (N = 90)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 31 ปี	20	22.2
31 - 45 ปี	40	44.4
45 - 60 ปี	23	25.6
สูงกว่า 60 ปี	7	7.8
เพศ		
หญิง	64	71.1
ชาย	26	28.9
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	1	1.1
ประถมศึกษา	31	34.4
มัธยมศึกษา	21	23.3
อนุปริญญา / ประกาศนียบัตร	16	17.8
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	18	20.0
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.3

จากตาราง 4 พบว่า ญาติผู้ดูแลส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4 เป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.1 และส่วนมากมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.4

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของญาติผู้ดูแลผู้ป่วย จำแนกตามอาชีพและรายได้เฉลี่ยของครอบครัว / เดือน

ข้อมูลทั่วไปของญาติผู้ดูแล	จำนวน (N = 90)	ร้อยละ
อาชีพ		
ไม่ได้ทำงาน	9	10.0
รับจ้าง	27	30.0
เกษตรกรรม	14	15.6
ค้าขาย	10	11.1
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	26	28.9
อื่น ๆ (แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา)	4	4.4
รายได้เฉลี่ยของครอบครัว / เดือน		
ต่ำกว่า / เท่ากับ 4,000 บาท	18	20.0
4,001 – 6,000 บาท	10	11.1
6,001 – 8,000 บาท	10	11.1
8,001 – 10,000 บาท	12	13.3
10,000 – 15,000 บาท	8	8.9
สูงกว่า 15,000 บาท	32	35.6

จากตาราง 5 พบว่า ญาติผู้ดูแลส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา มีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 28.9 และมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว / เดือน สูงกว่า 15,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของญาติผู้ดูแล จำแนกตามสถานภาพสมรส
ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ดูแลกับผู้ป่วยและระยะเวลาที่ให้การดูแลผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล

ข้อมูลทั่วไปของญาติผู้ดูแล	จำนวน (N = 90)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	21	23.3
คู่	66	73.3
หม้าย	1	1.1
หย่า / แยก	2	2.2
ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ดูแลกับผู้ป่วย		
สามี	4	4.4
ภรรยา	14	15.6
บุตร	46	51.1
หลาน	14	15.6
บิดา	1	1.1
มารดา	1	1.1
พี่ / น้อง	7	7.8
อื่น ๆ (สะใภ้)	3	3.3
ระยะเวลาที่ให้การดูแลผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล		
7 – 10 วัน	71	78.92
11 – 20 วัน	11	12.2
21 – 30 วัน	2	2.2
มากกว่า 30 วัน	6	6.7

จากตาราง 6 พบว่า ญาติผู้ดูแลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 73.3 เป็นบุตรของผู้ป่วยเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 51.1 และระยะเวลาที่ให้การดูแลผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล ระหว่าง 7-10 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.9

จากแบบสอบถามปลายเปิดที่ถามเกี่ยวกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือในการดูแลญาติที่ป่วย พบว่า

ญาติผู้ดูแลได้รับความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายในเรื่องค่ารักษาพยาบาลรวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จากทางราชการโดยเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ มากที่สุด รองลงไป ได้แก่ น้อง พี่ มารดา หลาน บิดา ญาติ ครอบครัว ตนเองและพี่สะใภ้ ตามลำดับ

ญาติผู้ดูแลได้รับความช่วยเหลือด้านการดูแลญาติที่ป่วยจาก ลูก มากที่สุด รองลงไป ได้แก่ น้อง พี่ หลาน มารดา พี่สะใภ้ ครอบครัว และได้รับความช่วยเหลือเท่า ๆ กัน ได้แก่ บิดา อา ป้า พยาบาล ลูกเขยและศึกษาจากญาติผู้ดูแลผู้ป่วยรายอื่นที่มีลักษณะอาการป่วยคล้ายกับญาติของตนเอง ตามลำดับ

ญาติผู้ดูแลได้รับความช่วยเหลือด้านการให้คำแนะนำในการดูแลจาก พยาบาล มากที่สุด รองลงไป ได้แก่ แพทย์ หลาน พี่และเพื่อน ตามลำดับ

ญาติผู้ดูแลได้รับความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น การอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดูแลญาติที่ป่วยจาก พยาบาล มากที่สุด รองลงไป ได้แก่ ญาติที่เป็นแพทย์ เพื่อน พี่ น้อง และการทำกายภาพบำบัดให้แก่ญาติที่ป่วยจาก นักกายภาพบำบัด ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การปรับตัวของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนการปรับตัวด้านร่างกายของญาติผู้ดูแล จำแนกตามรายข้อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%	ระดับการปรับตัว
1. การหายใจปกติ	3.27	1.39	2.98 ถึง 3.56	ดีถึงดีมาก
2. ไม่มีอาการไอ	3.63	0.84	3.46 ถึง 3.81	ดีถึงดีมาก
3. การรับประทานอาหารได้ดี	2.76	1.67	2.41 ถึง 3.10	ปานกลางถึงดี
4. การเคี้ยวและกลืนอาหารเป็นปกติ	3.39	1.23	3.13 ถึง 3.65	ดีถึงดีมาก
5. ไม่มีอาการท้องผูก	3.32	1.11	3.09 ถึง 3.55	ดีถึงดีมาก
6. การขับถ่ายอุจจาระปกติ	3.11	1.34	2.83 ถึง 3.39	ดี
7. การขับถ่ายปัสสาวะ ปกติ	3.54	1.14	3.31 ถึง 3.78	ดีถึงดีมาก
8. การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	2.46	1.14	2.22 ถึง 2.70	ปานกลางถึงดี
9. ไม่สามารถหาเวลาออกกำลังกาย	2.31	1.38	2.02 ถึง 2.60	ปานกลางถึงดี
10. การพักผ่อนนอนหลับเพียงพอ	3.30	1.17	3.06 ถึง 3.54	ดีถึงดีมาก
11. ความสดชื่นและผ่อนคลายหลังพักผ่อน	3.11	1.20	2.86 ถึง 3.36	ดี
12. ไม่มีอาการครั่นเนื้อครั่นตัว ร้อนๆหนาวๆ	3.53	0.93	3.34 ถึง 3.73	ดีถึงดีมาก
13. ไม่มีอาการบวม	3.92	0.31	3.86 ถึง 3.99	ดีมาก
14. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเป็นปกติ	3.64	0.92	3.45 ถึง 3.84	ดีถึงดีมาก
15. การเคลื่อนไหวข้อและกล้ามเนื้อได้ดี	3.58	0.96	3.38 ถึง 3.78	ดีถึงดีมาก
16. ไม่มีอาการชา	3.72	0.78	3.56 ถึง 3.89	ดีมาก
17. ไม่มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับการได้ยิน	3.57	1.07	3.34 ถึง 3.79	ดีถึงดีมาก
18. การรับประทานอาหารได้ดีมีรสชาติ	3.59	1.04	3.37 ถึง 3.81	ดีถึงดีมาก
การปรับตัวด้านร่างกาย โดยรวม	3.32	0.55	3.21 ถึง 3.43	ดี

จากตาราง 7 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีการปรับตัวด้านร่างกายในระดับดีมาก มี 2 ข้อ คือ ไม่มีอาการบวมและไม่มีอาการชา ส่วนใหญ่ญาติผู้ดูแลมีการปรับตัวในระดับดีถึงดีมาก มี 11 ข้อ คือ การหายใจปกติ ไม่มีอาการไอ การเคี้ยวและกลืนอาหารเป็นปกติ ไม่มีอาการท้องผูก การขับถ่ายปัสสาวะปกติ การพักผ่อนนอนหลับเพียงพอ ไม่มีอาการครั่นเนื้อครั่นตัว ร้อนๆ หนาวๆ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเป็นปกติ การเคลื่อนไหวข้อและกล้ามเนื้อได้ดี ไม่มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับการได้ยิน การรับประทานอาหารได้ดีมีรสชาติ การปรับตัวในระดับดี มี 2 ข้อ คือ การขับถ่ายอุจจาระปกติและความสดชื่นและผ่อนคลายหลังพักผ่อน ส่วนการปรับตัวในระดับปานกลางถึงดี มี 3 ข้อ คือ การรับประทานอาหารได้ดี การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและไม่สามารถหาเวลาออกกำลังกาย และการปรับตัวด้านร่างกายโดยรวมอยู่ในระดับดี

จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปรับตัวด้านร่างกาย ของ ญาติผู้ดูแล ขณะที่ให้การดูแลญาติที่ป่วยอยู่ในโรงพยาบาลนครพิงค์ พบว่า ญาติผู้ดูแลรู้สึกอ่อนเพลียเนื่องจากการดูแลผู้ป่วยทำให้พักผ่อนนอนหลับได้ไม่เต็มที่ เวลานอนหลับก็รู้สึกว่่านอนหลับไม่สนิทเนื่องจากมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับตัวผู้ป่วย รู้สึกเครียด มีอาการปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามตัว และไม่สามารถออกกำลังกายได้

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประเมินค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ของญาติผู้ดูแล จำแนกตามรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%	ระดับการปรับตัว
1. พอใจในสภาพที่เป็นอยู่	2.73	1.22	2.48 ถึง 2.99	ปานกลางถึงดี
2. คิดว่าตนเองมีคุณค่าและมีประโยชน์	3.43	0.87	3.25 ถึง 3.62	ดีถึงดีมาก
3. มีกำลังใจในการให้การดูแล	3.52	0.66	3.38 ถึง 3.66	ดีถึงดีมาก
4. ภาคภูมิใจในตนเองที่ได้ให้การดูแล	3.60	0.67	3.46 ถึง 3.74	ดีถึงดีมาก
5. คิดว่าตนเองมีความสามารถในการดูแล	2.94	1.03	2.73 ถึง 3.16	ดี
6. คิดว่าตนเองไม่น่าจะเป็นผู้รับหน้าที่ดูแล	3.41	1.04	3.19 ถึง 3.63	ดีถึงดีมาก
การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ โดยรวม	3.27	0.56	3.16 ถึง 3.39	ดี

จากตาราง 8 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ระดับดีถึงดีมาก มี 4 ข้อ คือ คิดว่าตนเองมีคุณค่าและมีประโยชน์ มีกำลังใจในการให้การดูแล ภาคภูมิใจในตนเองที่ได้ให้การดูแลและคิดว่าตนเองไม่น่าจะเป็นผู้รับหน้าที่ดูแล ส่วนการปรับตัวระดับดีมี 1 ข้อ คือ คิดว่าตนเองมีความสามารถในการดูแล การปรับตัวระดับปานกลางถึงดีมี 1 ข้อ คือ พอใจในสภาพที่เป็นอยู่ และการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์โดยรวม อยู่ในระดับดี

จากข้อคำถามปลายเปิด การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ของญาติผู้ดูแล พบว่า ญาติผู้ดูแลมีความรู้สึกภูมิใจและจะทำให้ดีที่สุด มากที่สุด รองลงไปได้แก่ ญาติผู้ดูแลเต็มใจที่ได้มาดูแลเอาใจใส่ญาติที่ป่วยอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถเพราะเป็นหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อบุพการี นอกจากนี้ยังพบว่า ญาติผู้ดูแลมีความรู้สึกเป็นห่วง กลัวญาติที่ป่วยจะเป็นมากขึ้น ต้องการให้ญาติที่ป่วยหายเป็นปกติโดยเร็ว ดีใจที่ได้มาเห็นหน้าผู้ป่วยทุกวัน มีความรู้สึกที่ดี มีความสุขสบายใจและพอใจที่ได้มาทำหน้าที่ดูแลญาติที่ป่วย มีความกระตือรือร้นในการดูแลและให้ความสะดวกแก่ญาติที่ป่วย ญาติผู้ดูแลยังมีความรู้สึก หนักใจเรื่องค่าใช้จ่าย เป็นห่วงสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ไม่อยากมาดูแลเนื่องจากญาติที่ป่วยดื้อไม่ให้ความร่วมมือในการดูแล รู้สึกเหนื่อยล้าและเบื่อหน่ายเป็นบางครั้ง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประเมินค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของญาติผู้ดูแล จำแนกตามรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%	ระดับการปรับตัว
1. ปรับการทำงานให้มีเวลาดูแล	2.74	1.11	2.51 ถึง 2.98	ดี
2. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน	2.18	1.12	1.94 ถึง 2.41	ปานกลาง
3. ดำรงบทบาทเดิมในครอบครัวได้	3.04	0.94	2.85 ถึง 3.24	ดี
4. ปฏิบัติงานในอาชีพได้	2.57	1.15	2.48 ถึง 2.99	ปานกลางถึงดี
5. สนใจฟังคำแนะนำเรื่องสุขภาพเพื่อตัวเอง	3.23	0.91	3.04 ถึง 3.42	ดี
6. สนใจฟังคำแนะนำเรื่องสุขภาพเพื่อผู้ป่วย	3.34	0.77	3.18 ถึง 3.51	ดีถึงดีมาก
7. ระวังระวังไม่ให้เกิดโรคแทรกซ้อน	3.26	0.71	3.11 ถึง 3.40	ดี
8. เอาใจใส่ต่อสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ	3.16	0.76	3.00 ถึง 3.32	ดี
9. ทำหน้าที่ดูแลได้ไม่เต็มที่	2.69	0.92	2.50 ถึง 2.88	ดี
10. มีเวลาดูแลได้เพียงเล็กน้อย	2.77	0.97	2.56 ถึง 2.97	ดี
การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ โดยรวม	2.90	0.53	2.79 ถึง 3.01	ดี

จากตารางที่ 9 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ระดับดีถึงดีมาก มี 1 ข้อ คือ สนใจฟังคำแนะนำเรื่องสุขภาพเพื่อผู้ป่วย การปรับตัวระดับดี มี 7 ข้อ คือ ปรับการทำงานให้มีเวลาดูแล ดำรงบทบาทเดิมในครอบครัวได้ สนใจฟังคำแนะนำเรื่องสุขภาพเพื่อตัวเอง ระวังระวังไม่ให้เกิดโรคแทรกซ้อน เอาใจใส่ต่อสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ ทำหน้าที่ดูแลได้ไม่เต็มที่ มีเวลาดูแลได้เพียงเล็กน้อย ส่วนการปรับตัวในระดับปานกลางถึงดี มี 1 ข้อ คือ

ปฏิบัติงานในอาชีพได้ การปรับตัวระดับปานกลางมี 1 ข้อ คือ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน และการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่โดยรวม อยู่ในระดับดี

จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับญาติผู้ดูแลมีปัญหาหรืออุปสรรคในการที่จะมาดูแลญาติที่ป่วย พบว่า ญาติผู้ดูแลส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องเวลา เนื่องจากเวลากลางวันจะต้องไปทำงานซึ่งเป็นภาระหน้าที่ จึงต้องหาบุคคลอื่นให้มาทำหน้าที่ดูแลญาติที่ป่วยแทน มีงานในหน้าที่ต้องรับผิดชอบทำให้ทำงานได้ในระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น จึงทำให้การดูแลญาติที่ป่วยได้ไม่เต็มที่ ญาติผู้ดูแลทำงานต่างจังหวัดทำให้มีปัญหาในการทำงาน เวลาไม่ค่อยมีเพราะต้องดูแลสมาชิกคนอื่นในครอบครัวด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า ญาติผู้ดูแลที่มีบ้านอยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาลมาก มีปัญหาในการเดินทางเนื่องจากการเดินทางมาโรงพยาบาลลำบาก ญาติผู้ดูแลไม่มีรถส่วนตัว และไม่มีที่พักที่สะดวกหรืออยู่ใกล้โรงพยาบาล

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประเมินค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยของญาติผู้ดูแล จำแนกตามรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95	ระดับการปรับตัว
1. ได้รับความเห็นใจจากบุคคลในครอบครัว	2.99	0.87	2.81 ถึง 3.17	ดี
2. ให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่น	2.52	0.95	2.32 ถึง 2.72	ปานกลางถึงดี
3. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของครอบครัว	3.12	1.04	2.91 ถึง 3.34	ดี
4. ต้องการให้ผู้อื่นสนใจ เอาใจใส่ต่อผู้ป่วย	3.09	1.03	2.87 ถึง 3.31	ดี
5. เต็มใจให้การช่วยเหลือผู้อื่น	2.63	0.91	2.44 ถึง 2.82	ปานกลางถึงดี
6. ตั้งใจหรือใส่ใจในการดูแลอย่างจริงจัง	3.54	0.66	3.41 ถึง 3.68	ดีถึงดีมาก
การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัย โดยรวม	2.98	0.60	2.86 ถึง 3.11	ดี

จากตาราง 10 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัย ระดับดีถึงดีมาก มี 1 ข้อ คือ ตั้งใจหรือใส่ใจในการดูแลอย่างจริงจัง การปรับตัวระดับดี มี 3 ข้อ คือ ได้รับความเห็นใจจากบุคคลในครอบครัว มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของครอบครัว ต้องการให้ผู้อื่นสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้ป่วย การปรับตัวระดับปานกลางถึงดี มี 2 ข้อ คือ การให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่น และเต็มใจให้การช่วยเหลือผู้อื่น และการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยโดยรวม อยู่ในระดับดี

จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความรู้สึกของญาติพี่น้องส่วนใหญ่ที่มีต่อญาติที่ป่วยพบว่า ญาติพี่น้องส่วนใหญ่มีความรู้สึกเป็นห่วงญาติที่ป่วย มากที่สุด ด้วยเหตุผลหลายอย่าง เช่น รักและห่วงใยพร้อมที่จะให้การดูแลญาติที่ป่วยอย่างเต็มที่ รู้สึกเป็นห่วงมากต่อสภาพจิตใจ และร่างกายของญาติที่ป่วย กังวลว่าญาติที่ป่วยจะรู้สึกอึดอัด เพราะเคยทำอะไรด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว แต่ปัจจุบันไม่สามารถทำทุกอย่างได้ดังใจ นอกจากนี้ยังพบว่า ญาติพี่น้องส่วนใหญ่มีความรู้สึกดีต่อผู้ป่วย มีความรักและเคารพมากขึ้น เห็นอกเห็นใจ เอ็นดู สงสาร เอาใจใส่อย่างดี ยินยอมให้การรักษายาบาลญาติที่ป่วยให้ถึงที่สุด ต้องการให้ญาติที่ป่วยหายเป็นปกติโดยเร็ว ญาติพี่น้องทุกคนมีความรับผิดชอบ มาเยี่ยมบ่อยๆและให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

ส่วนที่ 3 ความสามารถของญาติผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประเมินค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความรู้ และประสบการณ์ในการตัดสินใจ จำแนกตามรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95	ระดับความสามารถ
1. ความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง	3.29	1.18	3.04 ถึง 3.54	ปานกลางถึงสูง
2. การเลือกชนิดและปริมาณอาหารได้	3.51	1.07	3.29 ถึง 3.74	ปานกลางถึงสูง
3. ช่วยให้ญาติที่ป่วยออกกำลังกายอย่างเหมาะสม	3.54	1.10	3.31 ถึง 3.78	ปานกลางถึงสูง
4. ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายของญาติที่ป่วย	3.57	1.07	3.34 ถึง 3.79	ปานกลางถึงสูง
5. ช่วยให้พักผ่อนนอนหลับอย่างเหมาะสม	4.30	0.80	4.13 ถึง 4.47	สูง
6. สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ/ให้กำลังใจ	4.36	0.85	4.18 ถึง 4.53	สูงถึงสูงมาก
7. ตัดสินใจให้การช่วยเหลือการขับถ่าย	4.00	1.02	3.78 ถึง 4.22	สูง
8. รู้ถึงความปลอดภัยภาวะที่เกิดขึ้น	3.28	1.32	3.00 ถึง 3.55	ปานกลางถึงสูง
9. รู้ถึงความเครียดทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและจิตใจ	3.99	1.09	3.76 ถึง 4.22	สูง
10. มีข้อมูล ความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง	2.83	1.29	2.56 ถึง 3.10	ปานกลาง
ความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความรู้ และประสบการณ์ในการตัดสินใจ โดยรวม	3.67	0.80	3.50 ถึง 3.83	สูง

จากตาราง 11 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีความสามารถด้านความรู้และประสบการณ์ในการตัดสินใจอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก มี 1 ข้อ คือ สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจหรือให้กำลังใจ ความสามารถระดับสูง มี 3 ข้อ คือ ช่วยให้พักผ่อนนอนหลับอย่างเหมาะสม ตัดสินใจให้ความช่วยเหลือการขับถ่ายและรู้ถึงความเครียดทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและจิตใจ ความสามารถระดับปานกลางถึงสูง มี 5 ข้อ คือ ความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง การเลือกชนิดและปริมาณอาหารได้ ช่วยให้ญาติที่ป่วยออกกำลังกายอย่างเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายของญาติที่ป่วย รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงภาวะที่เกิดขึ้น ส่วนความสามารถระดับปานกลาง มี 1 ข้อ คือ มีข้อมูล ความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความรู้และประสบการณ์ในการตัดสินใจ โดยรวม อยู่ในระดับสูง

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประเมินค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความเข้าใจในสุขภาพของญาติที่ป่วย จำแนกตามรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95	ระดับความสามารถ
1. สามารถบอกถึงอารมณ์ความรู้สึก	4.21	0.84	4.03 ถึง 4.39	สูง
2. เข้าใจในสุขภาพ	4.50	0.77	4.33 ถึง 4.66	สูงถึงสูงมาก
3. ให้การดูแลเพื่อป้องกันโรคแทรกซ้อนและอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น	4.10	1.02	3.88 ถึง 4.31	สูง
4. คาดการณ์หรือนึกถึงความเปลี่ยนแปลงของโรคที่อาจเกิดเพิ่มขึ้น	3.99	1.09	3.76 ถึง 4.22	สูง
5. เข้าใจและเข้าใจเกี่ยวกับการมีพฤติกรรม ทางเพศ	2.63	1.49	2.32 ถึง 2.94	ต่ำถึงปานกลาง
ความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความเข้าใจในสุขภาพของญาติที่ป่วย โดยรวม	3.89	0.74	3.50 ถึง 3.83	สูง

จากตาราง 12 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีความสามารถในการดูแลด้านความเข้าใจในสุขภาพของญาติที่ป่วย อยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก มี 1 ข้อ คือ เข้าใจในสุขภาพ ความสามารถระดับสูง มี 3 ข้อ คือ สามารถบอกถึงอารมณ์ความรู้สึก ให้การดูแลเพื่อป้องกันโรคแทรกซ้อนและอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และคาดการณ์หรือนึกถึงความเปลี่ยนแปลงของโรคที่อาจเกิดขึ้น ความสามารถระดับต่ำถึงปานกลาง มี 1 ข้อ คือ เข้าใจและเข้าใจเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมทางเพศ และความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความเข้าใจในสุขภาพของญาติที่ป่วย โดยรวม อยู่ในระดับสูง

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประเมินค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความเข้มแข็งในตนเองในการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพของญาติที่ป่วย จำแนกตามรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95	ระดับความสามารถ
1. สามารถให้การดูแลญาติที่ป่วยเป็นอย่างดี ถูกต้องและเหมาะสม	3.97	0.85	3.79 ถึง 4.15	สูง
2. เพื่อนเคยแนะนำ ให้กำลังใจ หรือให้ความช่วยเหลือ	3.62	1.11	3.39 ถึง 3.85	ปานกลางถึงสูง
ความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความเข้มแข็งในตนเองในการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพของญาติที่ป่วย โดยรวม	3.79	0.84	3.62 ถึง 3.97	สูง

จากตาราง 13 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีความสามารถด้านความเข้มแข็งในตนเองในการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพของญาติที่ป่วย อยู่ในระดับสูง มี 1 ข้อ คือ สามารถให้การดูแลญาติที่ป่วยเป็นอย่างดี ถูกต้องและเหมาะสม ความสามารถระดับปานกลางถึงสูง มี 1 ข้อ คือ เพื่อนเคยแนะนำ ให้กำลังใจ หรือให้ความช่วยเหลือในการดูแลญาติที่ป่วย และความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความเข้มแข็งในตนเองในการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพของญาติที่ป่วย โดยรวม อยู่ในระดับสูง

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประเมินค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความรู้สึกต่อภาวะสุขภาพของญาติที่ป่วย จำแนกตามรายชื่อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95	ระดับความสามารถ
1. มีความรู้สึกที่ดีต่อการดูแล	4.52	0.84	4.35 ถึง 4.70	สูงถึงสูงมาก
2. มีความสุขที่ได้กระทำสิ่งดี ๆ	4.60	0.75	4.44 ถึง 4.76	สูงถึงสูงมาก
3. มีความภาคภูมิใจที่ได้ให้การดูแล	4.60	0.75	4.44 ถึง 4.76	สูงถึงสูงมาก
4. นึกถึงเรื่องสุขภาพของญาติที่ป่วย	4.33	0.90	4.14 ถึง 4.52	สูงถึงสูงมาก
5. รู้สึกพอใจในรูปร่างหน้าตา	3.56	1.38	3.28 ถึง 3.86	ปานกลางถึงสูง
ความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความรู้สึกต่อภาวะสุขภาพของญาติที่ป่วย โดยรวม	4.32	0.64	4.19 ถึง 4.46	สูง

จากตาราง 14 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีความสามารถด้านความรู้สึกต่อภาวะสุขภาพของญาติที่ป่วย อยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก มี 4 ข้อ คือ มีความรู้สึกที่ดีต่อการดูแล มีความสุขที่ได้กระทำสิ่งดี ๆ มีความภาคภูมิใจที่ได้ให้การดูแลและนึกถึงเรื่องสุขภาพของญาติที่ป่วย ความสามารถระดับปานกลางถึงสูง มี 1 ข้อ คือ รู้สึกพอใจในรูปร่างหน้าตาของญาติที่ป่วย และความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความรู้สึกต่อภาวะสุขภาพของญาติที่ป่วย โดยรวม อยู่ในระดับสูง

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประเมินค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในการดูแลญาติที่ป่วย จำแนกตามรายข้อ

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95	ระดับความสามารถ
1. ให้การดูแลญาติที่ป่วยอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอโดยถือว่าเป็นหน้าที่	4.22	0.78	4.06 ถึง 4.38	สูง
2. แสวงหาความรู้และทักษะ	3.86	0.94	3.66 ถึง 4.05	สูง
3. สามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในครอบครัวได้ดีเหมือนเดิม	3.87	0.97	3.66 ถึง 4.07	สูง
ความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในการดูแลญาติที่ป่วย โดยรวม	3.98	0.76	3.82 ถึง 4.14	สูง

จากตาราง 15 พบว่า ญาติผู้ดูแลมีความสามารถด้านการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในการดูแลญาติที่ป่วยอยู่ในระดับสูงทุกข้อ คือ ให้การดูแลญาติที่ป่วยอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอโดยถือว่าเป็นหน้าที่ แสวงหาความรู้และทักษะในการให้การดูแลญาติที่ป่วย และสามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในครอบครัวได้ดีเหมือนเดิม ส่วนความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในการดูแลญาติที่ป่วย โดยรวม อยู่ในระดับสูง

จากแบบสอบถามปลายเปิดที่ถามญาติผู้ดูแลในด้านการให้คุณค่าเกี่ยวกับสุขภาพของญาติที่ป่วย พบว่า

สิ่งที่ญาติผู้ดูแลคิดว่ามีความสำคัญมากกว่าสุขภาพของญาติที่ป่วย คือ การทำงานของญาติผู้ดูแลมีความสำคัญมากที่สุด สิ่งที่มีความสำคัญอื่นๆ ได้แก่ สุขภาพของญาติที่ป่วย การดูแลสุขภาพของญาติที่ป่วยแต่ก็ต้องควบคู่ไปกับการทำงาน สมาชิกคนอื่นในครอบครัว รายได้ของครอบครัวและการช่วยเหลือในกิจกรรมของชุมชน

สิ่งที่สมาชิกในครอบครัวของญาติผู้ดูแลคิดว่ามีความสำคัญมากกว่าสุขภาพของญาติที่ป่วย คือ ค่าใช้จ่ายในครอบครัวสำคัญที่สุด รองลงมา คือ สุขภาพของญาติที่ป่วย ส่วนเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การทำงานมีรายได้และหน้าที่การงานของแต่ละคน

สิ่งที่เพื่อนของญาติผู้ดูแลคิดว่ามีความสำคัญมากกว่าสุขภาพของญาติที่ป่วย คือ การให้กำลังใจมีความสำคัญมากที่สุด ส่วนเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การทำให้ญาติที่ป่วยรู้สึกดี การสอบถามความเจ็บป่วยอยู่เสมอ การดูแลเอาใจใส่ การให้คำแนะนำต่างๆ การหาวิธีการรักษาอื่นๆ แนะนำให้ไปรักษาที่โรงพยาบาลประจำ และการทำกายภาพบำบัด

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ปริมาณค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของคะแนนการปรับตัวของญาติผู้ดูแลโดยรวม และความสามารถของญาติผู้ดูแลโดยรวม จำแนกตามการปรับตัวโดยรวม และความสามารถโดยรวม

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ปริมาณค่าเฉลี่ยของประชากร(μ)ที่ระดับความเชื่อมั่น 95		
			ระดับ	ระดับ	ระดับ
การปรับตัว โดยรวม	3.12	0.44	3.08 ถึง 3.26	ดี	
ความสามารถ โดยรวม	3.90	0.66	3.75 ถึง 4.03	สูง	

จากตาราง 16 พบว่า ญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง มีการปรับตัวในการดูแลโดยรวม อยู่ในระดับดี และความสามารถในการดูแลโดยรวม อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวและความสามารถของญาติในการดูแลผู้ป่วยโรค
หลอดเลือดสมอง

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างการปรับตัวของญาติผู้ดูแลรายด้าน
กับความสามารถของญาติผู้ดูแลรายด้าน

ความสามารถของญาติผู้ดูแลรายด้าน	การปรับตัวของญาติผู้ดูแลรายด้าน				
	ร่างกาย	อัต มโนทัศน์	บทบาท หน้าที่	พึงพา อาศัย	การปรับตัว โดยรวม
ความรู้และประสบการณ์ในการตัดสินใจ	.445**	.528**	.515**	.565**	.651**
ความเข้าใจในสุขภาพ	.319**	.509**	.512**	.635**	.629**
ความเข้มแข็งในตนเองในการตัดสินใจ	.185**	.428**	.525**	.498**	.519**
ความรู้สึกต่อภาวะสุขภาพ	.353**	.554**	.482**	.564**	.620**
การปฏิบัติบทบาทหน้าที่	.185**	.408**	.614**	.516**	.546**
ความสามารถของญาติผู้ดูแล โดยรวม	.397**	.573**	.592**	.642**	.700**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 พบว่า การปรับตัวของญาติผู้ดูแล โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความสามารถของญาติผู้ดูแลด้านความรู้และประสบการณ์ในการตัดสินใจ ความเข้าใจในสุขภาพ ความเข้มแข็งในตนเองในการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพ ความรู้สึกต่อภาวะสุขภาพ และการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในการดูแล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความสามารถของญาติผู้ดูแล โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การปรับตัวของญาติผู้ดูแลด้านร่างกาย อัตมโนทัศน์ บทบาทหน้าที่และการพึ่งพาอาศัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การปรับตัวของญาติผู้ดูแล โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความสามารถของญาติผู้ดูแล โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01